

SHI YI FENG "DUET" HIKOYASINING DISKURS MAKROSTRUKTUR TAHLILI

Abduraxmonova Naziraxon Alisher qizi
Abdurakhmonova Naziraxon Alisher kizi

O'zDJTU Xitoy tili nazariyasi
va amaliyoti kafedrası o'qituvchisi
tel: 99-8310138

e.mail: abdurakhmanova-nazira@mail.ru
UzSWLU Lecturer at the Department of
Theory and Practice of the Chinese language
tel: 99-8310138

e.mail: abdurakhmanova-nazira@mail.ru
<https://doi.org/10.5281/zenodo.6720826>

ARTICLE INFO

Received: 28th May 2022
Accepted: 02nd June 2022
Online: 05th June 2022

KEY WORDS

*konkretlik, individuallik,
tematik, referensial.*

ABSTRACT

Diskurs tahlil, uning integrativ xarakteriga ko'ra, munozaraning ham jamiyat, ham madaniyat bilan yaqin aloqasini tan olishdan kelib chiqadi. Ma'lum bir jamiyat va uning madaniyati ta'siri ostida shakllanib, rivojlanib borgan holda, nutqning o'zi, o'z navbatida, ularga ma'lum bir bosqichda jamiyat uchun tegishli bo'lgan tushunchalarni og'zaki ravishda berib, ularni ongga singdirib, ularga katta ta'sir ko'rsatadi.

Turli xil diskurs turlarini tahlil qilish zamonaviy filologiyaning yetakchi muammolaridan biridir. Zamonaviy olimlar tomonidan ushbu yo'nalishda qo'llaniladigan yondashuvlar juda ko'p va ko'p qirrali.

Ko'pgina G'arb olimlari – tilshunoslar, biz bir tomondan, reallikni doimo til orqali idrok etamiz, deb ta'kidlaydilar. Til yordamida biz reallik g'oyasini yaratamiz, u nafaqat undagi narsani aks ettiradi, balki uni barpo etadi. Bunday holda, turli xil diskurs turlarining vazifasi, avvalo, mavjud deb qabul qilinadigan real dunyo g'oyasini ko'paytirishdir.

Boshqa tomondan, diskursiv makonning o'zi ijtimoiy dunyoni shakllantiruvchi ijtimoiy amaliyotdir, ya'ni diskurs odamlarning harakatlarini konkretlik, individuallik (kontekstual bog'liqlik) pozitsiyasidan va insoniyatning buzilmas

qadriyatlarini nuqtai nazaridan ko'rib chiqadi.

Har qanday diskurs singari, ShiYiFengning "Duet" hikoyasi ham o'zining makrostrukturasi kabi mikrostrukturasi ham ega. Diskursning makrostrukturasi paragraflarga, epizodlarga, izohlarga va boshqalarga bo'linishdan iborat. Ushbu turdagi diskursda makrostrukturalar epizodlar zanjiri sifatida taqdim etiladi. Biz ularga quyidagicha sarlavha qo'ydik: 1. Yolg'izlik hissi; 2. Jumboq; 3. Jumboqni yechimini izlashga harakat; 4. Sirli shaxsdan maktub; 5. Yolg'izlik hissidan chalg'igan Zhao; 6. Hayoldagi sirli suluv haqidagi o'y; 7. Ayg'oqchilik; 8. Niqobdagi fortepianochi qizaloq; 9. Yo'qatilgan futlyar; 10. Tinimsiz savollarga javob olish uchun bo'lgan harakat; 11. Qalblar "duet"i; 12. Jur'at; 13. O'z – o'zini anglash; 14. Tark etish.

Butun diskursning tematik ravishda bo'laklarga bo'linishi maxsus grafik vositalar, yangi qahramon qo'shilishi, yangi mulohaza mavzusi va boshqalar orqali shakllanadi. Diskursning har bir asosiy bo'lagi ichida biz tematik, referensial, voqeaviylik, makon va zamon birliklarini kuzatamiz. Shunday qilib, birinchi epizodning tematik birligini "Yolg'izlik hissi" mavzusiga mos keladigan bir qator kalit so'zlar va iboralar qo'llab - quvvatlaydi.

Epizodning boshi, o'rtasi va oxirida: 他觉得自己孤独极了; 长久以来的孤独感; 孤独感又不可遏制地涌上来; 他的孤独和胆怯; 他们都在忍受着同一种孤独; 稚嫩又沧桑的孤独感; 孤独地抽起来, 多年来的孤独kabi kalit so'zlar keladi. Ularni birgalikda ko'rib chiqsak:

1. 在这种时候, 他觉得自己孤独极了, 那是旷日持久又极重复的孤独, 他连挣脱出去的力气都没有。
2. 他长久以来的孤独感突然消失了。
3. 孤独感又不可遏制地涌上来, 赵小提想要立刻就抽上一支“万宝路”, 但却觉得被一只干枯的手扼住了喉咙, 连呼吸都不畅了。
4. 常年的练琴和管家让他变得沉默寡言, 沉默寡言又加剧了他的孤独和胆怯。
5. 他们都在忍受着同一种孤独。
6. 她心里是否怀揣着和他同质的, 稚嫩又沧桑的孤独感。
7. 想到这儿, 赵小提毛手毛脚地抖出一颗烟来, 基进嘴里, 孤独地抽起来。

8. 他要迈出那一步, 和多年来的孤独一力两断。

Shuningdek, biz ushbu mavzuni qo'llab - quvvatlaydigan va yolg'izlikdan tashqi olam bilan o'zaro sirli aloqa paydo bo'lish jarayonini batafsil ochib beradigan iboralarni topamiz, masalan:

1. 在这种时候, 他觉得自己孤独极了, 那是旷日持久又极重复的孤独, 他连挣脱出去的力气都没有。
2. 他长久以来的孤独感突然消失了。
3. 在这隐秘的房间, 通过隐秘的方式, 他感到自己和外部世界发生了隐秘的联系。

Demak, tematik birlik epizodning butun hikoyasini qamrab olgan mavzuning semantik guruhini yaratishga asoslangan deb aytishimiz mumkin.

Diskursning birinchi epizodida mavjud bo'lgan abzatslarga bo'linish, ushbu mavzuni strukturalashtiradi, hodisaning xronologik ketma - ketligini yaratadi. Bu bola o'z hislarini anglashning individual bosqichlari taqdimotini yaratadi.

Birinchi abzatsda bosh qahramon Zhao Tsiao Ti haqida ma'lumot berilgan:

“当时赵小提只有十七岁, 但已经具有两位数的琴龄了。”

Ikkinchi abzatsda yozuvchi Zhao Tsiao Ti oilasining umidi bo'lganligi bois uning bor e'tibori konservatoriyaga kirish imtihoniga tayyorlanishga qaratilganligi tasvirlangan:

“钱倒都是小事儿, 但时间可绝对浪费不起。” 母亲说, “全国青少年大赛迫在眉睫, 这对你能不能被招进, ‘中央院’非常关键.....”

带着这样的敦促，赵小提已经记不清在这里消耗了多少个傍晚。”

Uchinchi abzatsda Zhao Tsiao Ti dunyodan uzilgan holati, uning bu yolg'izlik holatiga qanday kelib qolganligini hatto o'zi ham eslay olmasligi tasvirlangan:

“在这种时候，他觉得自己孤独极了，那是旷日持久又极重复的孤独，他连挣脱出去的力气都没有。

情况发生转变是在哪一天呢？赵小提也记不得了。”

To'rtinchi abzatsda bosh qahramon xonada g'ayri oddiy narsani ko'radi, va u xonaga o'zidan boshqa odam kelaboshlaganini sezadi:

“一团橙色的光像火一样跳进他眼里。居然是柿子，一共三个，并排摆在外面的水泥窗台上。

那么只有一种可能，就是另外有人拥有这个房间的钥匙。”

Beshinchi abzatsda o'sha sirli odamga nisbatan qiziqishi paydo bo'ladi va bu inson kimligini aniqlashga kirishadi:

“赵小提像个使探一样笑了虽然他破的这个案子可算不上什么高难度。而至于那人大年纪，什么性别，从哪儿来的，琴弹得怎么样，这些疑问却再也没有线索可循。”

Oltinchi abzatsda u “sirli qo'shni” qizbola ekanligini bilib o'zida avval his qilmagan tuyg'u paydo bo'lganligini sezadi va qiziqishi yanada ortadi:

“字条上，在他昨晚留下的那句话底下，多了一行陌生人的笔迹。字写得很瘦弱，带着弱不禁风的秀气，但口气却强硬得很，

就三个字：你讨厌！还画了一个浓墨重彩的惊叹号。赵小提的第一反应，写字的人是个女孩，第二个反应，则是她并没有真的为那两个柿子生气，她的口气与其说是抗议，倒不如说是某种娇嗔。”

Yettinchi abzatsda Zhao hatto maktabdagi sinfdosh o'rtoqlari bilan ham gaplashmaganligi bois qiz bola bilan qanday muomilada bo'lish kerakligini bilmay o'zini koyiydi. Bu abzatsda qahramon shu paytkacha o'zi uchun emas balki ota – onasining orzularini amalga oshirish uchungina yashaganini asli juda yolg'izligini his qiladi:

“就像学校里那些很受追捧的女生常用的口吻一样。当被欠招的男生扯辫子或者开了“过头”的玩笑时，她们往往维红着脸怒斥：你讨厌！但声音往往伴着鼻腔，最后一个字被拖得略有些长，眼角还埋着风情——虽然尚且不能运用熟练，但已经足够令人心花怒放。然而在学校，赵小提可从来没有享受过这种待遇。常年的练琴和管教让他变得沉默寡言，沉默寡言又加剧了他的孤独和胆怯。他总觉得自己有满腔的话想说，但却没有合适的人说。

正因为这个原因，纸条上的三个字使赵小提兴奋莫名。在这愿秘的房间，通过隐秘的方式，他感到自己和外部世界发生了隐秘的联系。他反复看着那句“你讨厌”，设想着它变成声音会是什么样的效果。他攥着纸条在斗室里大踏步地踱来踱去，像电影里被灵感击中的狂喜的贝多芬。”

Sakkizinchida abzatsda qahramonning bor o'y hayollari musiqada emas sirli, niqobli qizda bo'lib qoladi:

“毫无疑问，在这间琴房里，他们已经结成了从未谋面的但却不言自明的“交情”。

那么，当今天练习《无穷动》时，赵小提所想的，就是新的问题了。“她”到底多大岁数？是胖是瘦？长什么样子？这些疑问像剪断了的串珠，不可遏制地从他的头脑深处蹦了出来。他还联想到了小时候听过的那个“田螺姑娘”的童话。“她”像田螺姑娘一样给他提供了食物和清洁，而他越是感受到那份美照，也就越发受到了好奇心的进步折磨。他们应该见面吗？他们能够见面吗？”

To'qqizinchida va epizodni yakunlovchi abzatsda Tsiao Ti o'zi bilmagan holda qizga qo'pollik qilib qo'yganligidan o'z - o'zidan nafratlanadi va musiqa bilan shug'ullanishni butunlay to'xtatishga qaror qiladi:

“她的目光是平静的，却让赵小提感到刀锋一般的寒冷。那是历经岁月，用无数怨恨淬炼出来的彻骨寒。在女孩的注视下，赵小提清楚地认识到了自己的角色是一个施暴者。他还觉得自己正在无限地缩小，世界以更加巨大的重量压在了他的身上。赵小提转过身去，把女孩和房间留在了背后。走的时候，他下意识地拎起了琴匣，但他知道，经历过那次合奏，自己怕是再也无法用小提琴拉出一个音符了。”

Referensial birlik - bu tasvirlangan vaziyatlardagi ishtirokchilarning birligi. Birinchi epizodda u ikki qahramonning doimiy ishtirokida o'zini namoyon qiladi: yigit va qiz. Ular ma'lum do'stona munosabatlarga kirishadilar. Matnda avtor ularni 赵小提, 小提, 他; 另一个人, 同屋的人, 她, 陌生人, 田螺姑娘 deb nomlaydi. Birinchi epizodning ayrim iboralarida ushbu sub'ektlar alohida ko'rinadi, va o'quvchining e'tiborini jalb qiladi, masalan:

1. 当然，也有天气格外好的时候一夕阳坠落得晚一些，将血红的光泽泼到水泥地面上。
2. 聪明的脑袋不长毛，这人的确很会算计，结婚之后就搬到了丈人家里，把自的小单间偷偷出租赚钱。
3. “钱倒都是小事儿，但时间可绝对浪费不起。”
4. 就像学校里那些很受追捧的女生常用的口吻一样。当被欠招的男生扯辫子或者开了“过头”的玩笑时，她们往往维红着脸怒斥：你讨厌！但声音往往伴着鼻腔，最后一个字被拖得略有些长，眼角还埋着风情——虽然尚且不能运用熟练，但已经足够令人心花怒放。
5. 母亲问他，“有什么高兴的事儿？练琴时又啃下了两个硬骨头吗？”，赵小提不置可否。

Asosan, jumalalarda bir vaqtning o'zida ikkita qahramon - sub'ektlar ko'rsatilganligi mavjud, masalan:

1. 赵小提便在跳动的火光里拉琴，同时陷入新的路路他是否需要给“她”再留一张字条呢？比如向她道歉？比如请她吃这些更多的柿子——放心吃，痛快吃，不吃就是不给他面子。

2. 他想：无论对方接受或不接受他的道歉，吃或不吃他的柿子，他们的“联系”都会被限制在这简单的礼尚往来之中。

3. 母亲问他

4. “她”像田螺姑娘一样给他提供了食物和清洁，而他越是感受到那份关照，也就越发受到了好奇心的进一步折磨。

5. 他敢和人家打招呼吗？

6. 赵小提突然醒悟到，他和“她”即使建立了心照不宣的联系，那联系也仅在不见面的情况下有效，如果他们在同一个时间出现在同一个地点，仍然算是陌生人。

7. 他像突然曝光的胶卷迎接女孩的目光，同时也看着她。

8. 也是，人家也许只是路过时突然发现楼梯上有人，便下意识地驻足而已。

9. 屋里的人不是他而是那个女孩。

10. 她知道他还站在楼道里，听。

Zamon birlik bizga epizodning ma'lum bir daqiqada, ya'ni oqshomdan keyin sodir bo'lishini to'g'ridan - to'g'ri yoki bilvosita aniq ko'rsatadigan iboralar bilan ko'rsatiladi, masalan:

1. 当赵小提下午五点走进房间时，往往恍惚觉得夜晚已经来临了。

2. 他需要拉一下塑料灯绳，引亮头顶那枚孤零零的四十瓦灯泡，才能看清屋里的景物。当然，也有天气格外好的时候——夕阳坠落得晚一些，将血红的光泽泼到水泥地面上。

3. 也就是说，它们是在他走后才被人放上去的，也许是昨天夜里，也许是今天上午。

4. 他可以在下午五点到八点这段时间把房间出租给赵小提，

5. 那可就是不折不扣的“见光死”了。

Harakat boshidan oxirigacha oqshomda sodir bo'lishi aniq bo'ladi, chunki dastlabki misollardan bolaning mashq qilish uchun xonaga kelgan vaqti aniq va oxiridagi misollarda biz voqealar rivojini kun botganda sodir bo'ladi degan xulosaga kelishimiz mumkin. Buning yanada aniqroq tasdig'ini uchinchi epizodda topamiz, bu yerda aniq vaqt ko'rsatiladi.

1. 再看看手上的“卡西欧”手表，已经七点五十分了。

2. 七点五十到八点，这十分钟很快也很慢，但终于就要流逝殆尽了。

3. 今天怎么回来得那么晚？到哪儿瞎转去了？

4. 那也别太晚，赛前过度劳累也不好。。。。

Harakat bitta makon (joy)da sodir bo'lishini quyidagi jumalardan anglashimiz mumkin:

1. 那房间在二楼，但却温暖。十来平方米大的面积，只在朝北的方向开着一扇

窗，窗子的左半边还蒙了块厚厚的塑料布，为的是封住漏风的缝隙。

2. 四下略一打量，赵小提惊喜地发现，自己身处的地方已经焕然一新。不只是钢琴，窗台，谱架和五斗橱上的尘土都被擦拭干净，就连暖气片也用抹布细细地抹过了。打开灯，每样东西的表面都流动着细细的光，窗明几净的房间甚至显得比原来大了不少。

Shunday qilib, hikoyaning birinchi epizodini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, u diskursni makrostrukturasining mustaqil elementiga xos barcha xususiyatlarga ega, ya'ni: tematik, referensial, voqeaviylik, zamon va makon bir xillilik va birdamlik. Epizodlar tarkibiy elementlar bo'lib, "Duet" umumiy mavzusi orqali izchil asarga birlashtirilgan. Alohida epizodda bo'lgani kabi, badiiy diskurs umuman bizni o'smir bola haqiqatiga bosqichma – bosqich olib kiradi.

References:

1. 合奏/石乙枫著. — 济南：山东文艺出版社2014.9
2. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров // Эстетика словесного творчества. М., 1979
3. Ван Дейк Т. А. Язык, познание, коммуникация. М., 1989
4. Кибрик А.А., Плунгян В.А. Функционализм. — В сб.: Фундаментальные направления современной американской лингвистики. Под ред. А.А.Кибрика, И.М.Кобозевой и И.А.Секериной. М., 1997
5. Макаров М.Л. Основы теории дискурса. М., 2003
6. Откупщикова М.И. Синтаксис связного текста. Л., 1982
7. Седов К.Ф. Становление дискурсивного мышления языковой личности. Психологические и социолингвистические аспекты. Саратов, 1999
8. Серио П. В поисках четвертой парадигмы // Философия языка: в границах и вне границ. Международная серия монографий. Харьков, 1993
9. Филлипс Л. и Йоргенсен М. В. Дискурс – анализ. Теория и метод. Гуманитарный Центр. Харьков. 2004
10. Фуко М. Археология знания. Киев, 1996; Фуко М. Порядок дискурса // Воля к истине. М., 1996
11. Чейф У. «о категориях данного, определенного, подлежащего, темы/топика» 1976